

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Mihulková Jana

Mariánské Lázně 2009

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

**FYZIOTERAPIE U PACIENTŮ
S PERIFERNÍ OBRNOU LÍCNÍHO NERVU**

Bakalářská práce

Studijní obor: Specializace ve zdravotnictví

Obor: Fyzioterapie

Vedoucí práce: Bc. Tesařová Martina

Autor: Mihulková Jana

Mariánské Lázně

2009

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat vedoucí bakalářské práce, slečně Bc. Martině Tesařové za vedení, cenné poznámky, odborné připomínky, podněty a náměty.

Dále bych chtěla poděkovat fyzioterapeutce, paní Haně Holkové, která mi umožnila absolvovat odbornou praxi na pracovišti Poliklinika Planá u Mariánských Lázních a ověřit si tak praktické znalosti.

Mé velké poděkování patří i ochotným klientům, kteří se spolupodíleli na mé bakalářské práci.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem v seznamu literatury veškerou použitou literaturu a další zdroje. Souhlasím také s použitím mé práce ke studijním účelům.

V Mariánských Lázních dne 7. 4. 2009

Podpis studentky

Jméno a příjmení autora: Jana Mihulková

Název bakalářské práce: Fyzioterapie u pacientů s periferní obrnou lícního nervu

Pracoviště: Poliklinika Planá u Mariánských Lázní, Hotel Hvězda

Vedoucí bakalářské práce: Bc. Martina Tesařová

Rok obhajoby bakalářské práce: 2009

Počet stran: 60

Abstrakt

Tato práce přináší základní informace o periferní obrně lícního nervu. Jsou zde shrnuty údaje historické, epidemiologické, etiopatogeneze, diagnostických a vyšetřovacích metodách. Dále přehled léčivých postupů, ale především dnes dostupné přístupy v rehabilitaci.

Abstract

This work provides basic information about the peripheral facial nerve paralysis. It summarizes the historical data, epidemiological, etiopathological, diagnosis and research methods. In addition, an overview of treatments, but especially now focused on rehabilitation.

Klíčová slova: mononeuropatie, periferní nerv, obrna lícního nervu, Bellova obrna, kortikoidy, rehabilitace

Key words: mononeuropathy, peripheral nerve, palsy facialis nerve, Bell's palsy, corticoids, rehabilitation

POUŽITÉ SYMBOLY A ZKRATKY

M., m.Musculus
mm.musculus (množné číslo)
Proc.Processus
Nn.Nerv (množné číslo)
N., n.Nerv
a.arteria
DMDiabetes Mellitus
Např.například
Atd.a tak dále
Atpod.a tomu podobný
SCMmusculus sternocleidomastoideus
st.stupeň
Vit.Vitamíny
RPReedukační pohyby
SPStimulační pohyby
rr.rami (množné číslo)
tzv.....takzvaný
popř.....popřípadě
gl.glandula
lat.lateralis
med.medialis
tab.tabulka
č.číslo
Obr.obrázek

OBSAH

1. ÚVOD.....	1
2. HISTORIE.....	1
3. EPIDEMIOLOGIE.....	2
4. PŘEHLED TEORETICKÝCH POZNATKŮ.....	2
4.1. Anatomie svalů.....	2
4.1.1. Svaly žvýkací.....	2
4.1.2. Svaly mimické.....	5
4.1.3. Fascie hlavy.....	9
4.2. Periferní nervový systém.....	10
4.2.1. Vysvětlení pojmu – periferní nervový systém.....	10
4.2.2. Stavba periferního nervu.....	11
4.2.3. Cerebrospinální nervy.....	11
4.2.4. VII. Hlavový nerv, lící nerv – n. Facialis.....	12
4.2.4.1. Hlavní větve a další větvení.....	14
4.2.5. Funkce lícího nervu.....	16
4.2.6. Porucha funkce lícího nervu.....	16
4.2.7. Stupně postižení periferních nervů.....	17
4.3. Klinické příznaky obrny lícího nervu.....	18
4.4. Klinické projevy obrny lícího nervu.....	19
4.4.1. Zánikové poruchy.....	19
4.4.1.1. Porucha svalů oční štěrbiny.....	18
4.4.1.2. Porucha svalu klenby lební.....	20
4.4.1.3. Porucha svalu perorálních.....	20
4.4.1.4. Porucha dalších svalů	20
4.4.2. Poruchy propioceptivní.....	21
4.4.3. Poruchy somestezické.....	21
4.4.4. Poruchy chuťové.....	21
4.4.5. Poruchy sekreční.....	21
4.4.6. Poruchy vasomotorické a neurotrofické.....	22

4.5. Etiopatogeneze.....	23
4.5.1. Infekce.....	23
4.5.1.1. Virové infekce.....	24
4.5.1.2. Bakteriální infekce.....	24
4.5.1.3. Postinfekční stavy.....	25
4.5.1.4. Cirkulační porucha.....	25
4.5.1.5 Toxicko metabolické vlivy.....	25
4.5.1.6. Zvláštní formy periferní obrny lícního nervu.....	25
4.6. Diagnostika.....	26
4.7. Vyšetřovací metody.....	27
4.8. Léčba periferní obrny lícního nervu.....	32
4.8.1. Farmakologická léčba.....	32
4.8.2 Aplikace tepelných procedur.....	32
4.8.3. Masáže, uvolňování zkrácených tkání a způsob provedení.....	34
4.8.4 Ruční stimulace a reedukace.....	34
4.8.5. Aktivní cvičení a relaxace.....	37
4.8.6. Polohování a životospráva.....	38
4.8.7. Stimulační elektroterapie.....	36
4.8.8. Akupunktura a akupresura.....	39
4.8.9. Míčkování.....	39
4.8.9. Psychoterapie.....	40
4.8.10. Chirurgická léčba.....	40
5. PŘEHLED PRAKTICKÝCH POZNATKŮ.....	41
5.1. Kazuistiky.....	41
5.1.1. Kazuistika č.1.....	41
5.1.1.1. Základní údaje o pacientovi.....	41
5.1.1.2. Anamnéza.....	41
5.1.1.3. Příjem klienta k rehabilitaci.....	42
5.1.1.4. Návrh krátkodobého a dlouhodobého rehabilitačního plánu.....	45
5.1.1.5 Propuštění klienta z rehabilitace.....	47
5.2.1. Kazuistika č.2.....	51
5.2.1.1. Základní údaje o pacientovi.....	51
5.2.1.2. Anamnéza.....	51

5.2.1.3. Příjem klienta k rehabilitaci.....	52
5.2.1.4. Návrh krátkodobého a dlouhodobého rehabilitačního plánu.....	55
5.2.1.5. Propuštění klienta z rehabilitace.....	56
6. DISKUZE.....	59
7. ZÁVĚR.....	60

LITERATURA

1. Ambler Zdeněk, *Základy neurologie*, Praha: Galén 2006, 6. vydání, 341 stran, ISBN 80 – 7262 – 433 - 4.
2. Čihák Radomír, *Anatomie 1. díl.*, Praha: Grada 2001, 2. vydání, 477 stran., ISBN 80 – 7169 – 970 – 5.
3. Čihák Radomír, *Anatomie 3. díl.*, Praha: Grada 2001, 2. vydání, 475 stran
4. Diblík P., Lukáš J., Voska P. a kol., *Poranění obličeje z pohledu otorinolaryngologa, oftalmologa a maxilofaciálního chirurga*, Praha: Grada (2001), 1. vydání, 155 stran, ISBN 80 – 247 – 0232 - 0.
5. Fuller Geraint, *Neurologické vyšetření snadno a rychle*, Praha: Grada Publishing 2008, 1. české vydání, 249 stran, ISBN 978 – 80 – 247 – 1914 - 6.
6. Gangale Debra C., *Rehabilitace orofaciální oblasti*, Praha: Grada Publishing 2004, 1. vydání, 225 stran, ISBN 80-247-0534-6.
7. Gutmann Ernest, *Funkční regenerace periferních nervů*, Praha: Československá akademie věd 1955, 1.vydání, 236 stran.
8. Haladová Eva, Nechvátalová Ludmila, *Vyšetřovací metody hybného systému*, Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů 2005, 2. vydání, 135 stran.
9. Hegglin Robert, *Diferenciální diagnostika vnitřních chorob*, Praha: Avicenum 1972, 11. vydání, 883 stran.
10. Heřt Jiří, Hnízdil Jan, Klener Pavel, *Akupunktura mýty a realita*, Praha: Galén 2002, 1. vydání, 183 stran, ISBN 80 – 7262 – 167 - X.
11. Hrbek Jaromír, *Neurologie 3.*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1982, 1. vydání, 623 stran.
12. Hromádková Jana a kol., *Fyzioterapie*, Jinočany: H & H. 2002,
13. Janda Vladimír a kol., *Svalové funkční testy*, Praha: Grada Publishing 2004, 1. vydání, 328 stran, ISBN 80 – 247 – 0722 - 5.
14. Obenberger J., Seidl Z., *Neurologie pro studium i praxi*, Praha: Grada Publishing 2004, 1. vydání, 364 stran, ISBN 80 – 247 – 0623 - 7.
15. Pechan Jiří, *Bellova obrna lícního nervu a její patologická léčba*, Praha: Avicenum 1972, 1. vydání,
16. Pfeiffer Jan, *Neurologie v rehabilitaci pro studium a praxi*, Praha: Grada Publishing 2007, 1. vydání, 136 stran.

17. Poděbradský Jiří, Vařeka Ivan, *Fyzikální terapie I.*, Praha: Grada Publishing 1998, 262 stran, ISBN 80 – 7169 – 661 - 7.
18. Poděbradský Jiří, Vařeka Ivan, *Fyzikální terapie II.*, Praha: Grada Publishing 1998, ISBN 80 – 7169 – 661 - 7.
19. Růžička Radomír, *Manupresura*, Praha: Nadatur 1993, 228 stran, ISBN 80 – 901573 – 0 - 0.
20. Seidl Zdeněk, *Neurologie pro nelékařské zdravotnické obory*, Praha: Grada Publishing 2008, ISBN 978-80 – 247 – 2733 - 2.
21. Smékal David a kol., *Funkční hodnocení pohybového systému v kinantropologických studiích*, Olomouc: Univerzita Palackého 2006, 1. vydání, 39 stran, ISBN 80 – 244 – 1305 - 1.

Další použitá literatura

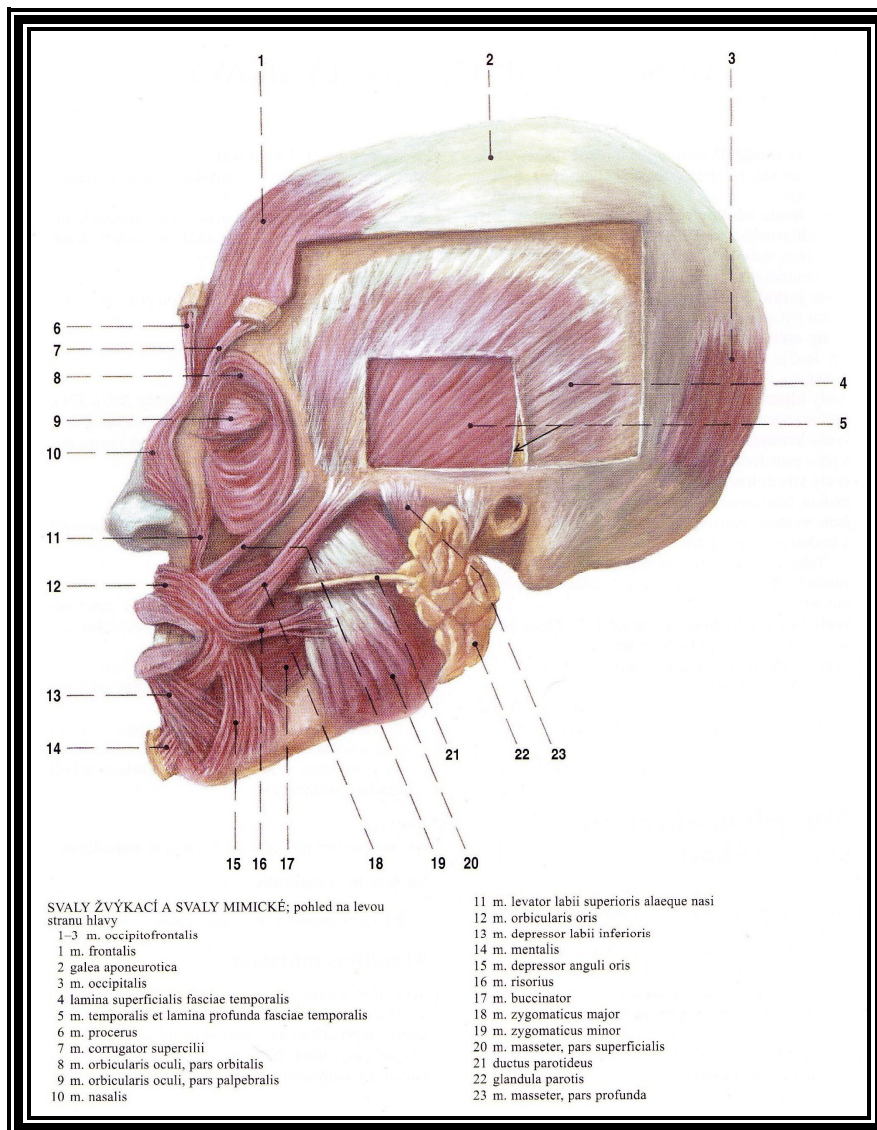
1. http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Nervus_facialis, 6. 3. 2009
2. <http://medicina.bloguje.cz/493601-n-facialis.php>, 15. 3. 2009
3. http://www.csnn.eu/pdf/nn_07_06_01.pdf, 23. 2. 2009
4. http://www.tigis.cz/bolest/documents/05_zverina.pdf, 12. 12. 2008

SEZNAM PŘÍLOH

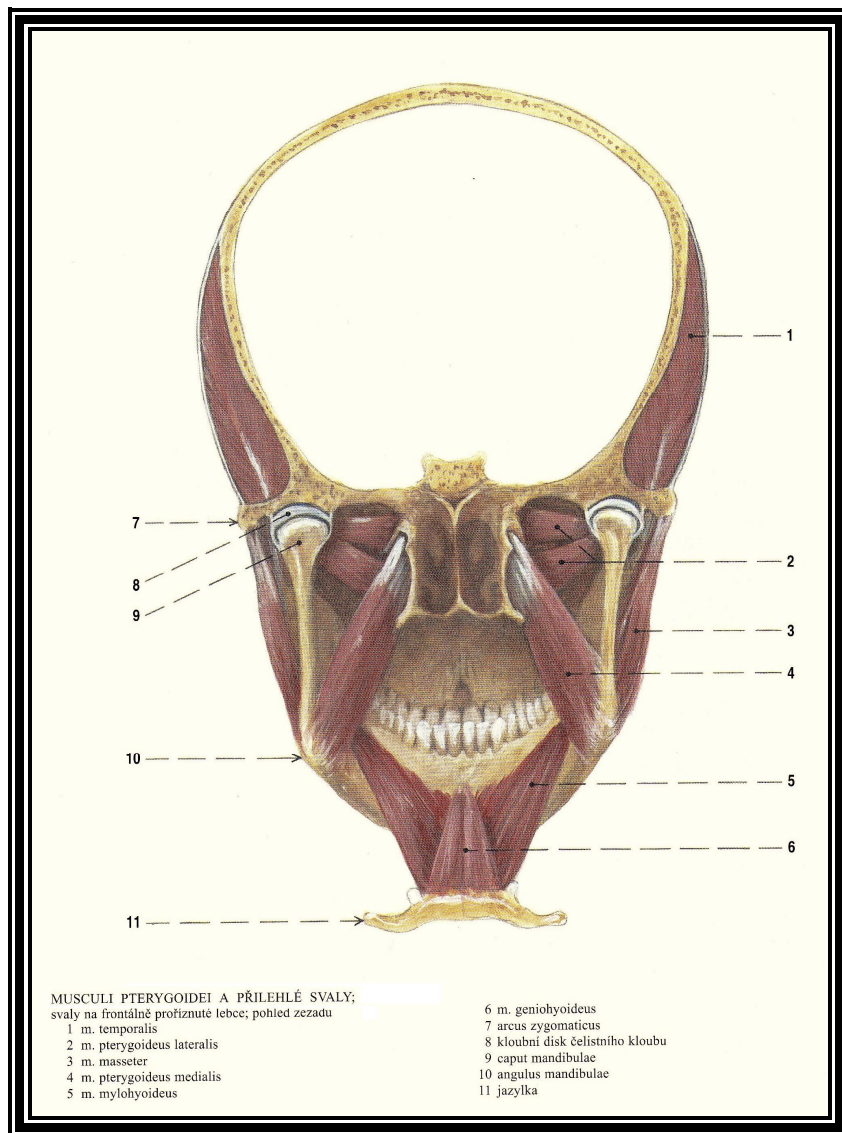
- OBRÁZEK Č. 1. SIR CHARLES BELL (1774 – 1842)
- OBRÁZEK Č. 2. SVALY ŽVÝKACÍ A MIMICKÉ
- OBRÁZEK Č. 3. MUSCULI PTERYGOIDEI A PŘILEHLÉ SVALY
- OBRÁZEK Č. 4. MIMICKÉ SVALY OBLIČEJE
- OBRÁZEK Č. 5. SMĚRY TAHŮ ZA ŠTERBINU ÚSTNÍ A PŮSOBENÍ SVALŮ NA ŠTĚRBINU RTŮ A OČNÍCH VÍČEK
- OBRÁZEK Č. 6. LÉZE LÍCNÍHO NERVU
- OBRÁZEK Č. 7. LÍCNÍ NERV
- OBRÁZEK Č. 8. PRŮBĚH LÍCNÍHO NERVU
- OBRÁZEK Č. 9. a) KLIENT J. V. PŘI PRVNÍ REHABILITACI
- OBRÁZEK Č. 9. b) KLIENT J. V. PŘI VÝSTUPNÍ REHABILITACI
- OBRÁZEK Č. 10. a) SNÍŽENÁ CITLIVOST ČITÍ
KLIENT J. V. ZE DNE 29. 10. 2008
- OBRÁZEK Č. 10. b) SNÍŽENÁ CITLIVOST ČITÍ
KLIENT J. V. ZE DNE 17. 12. 2008
- OBRÁZEK Č. 11. a) KLIENT J. K. PŘI TŘETÍ REHABILITACI
- OBRÁZEK Č. 11. b) KLIENT J. K. PŘI TŘETÍ REHABILITACI
- OBRÁZEK Č. 11. c) KLIENT J. K. PŘI POSLEDNÍ REHABILITACI

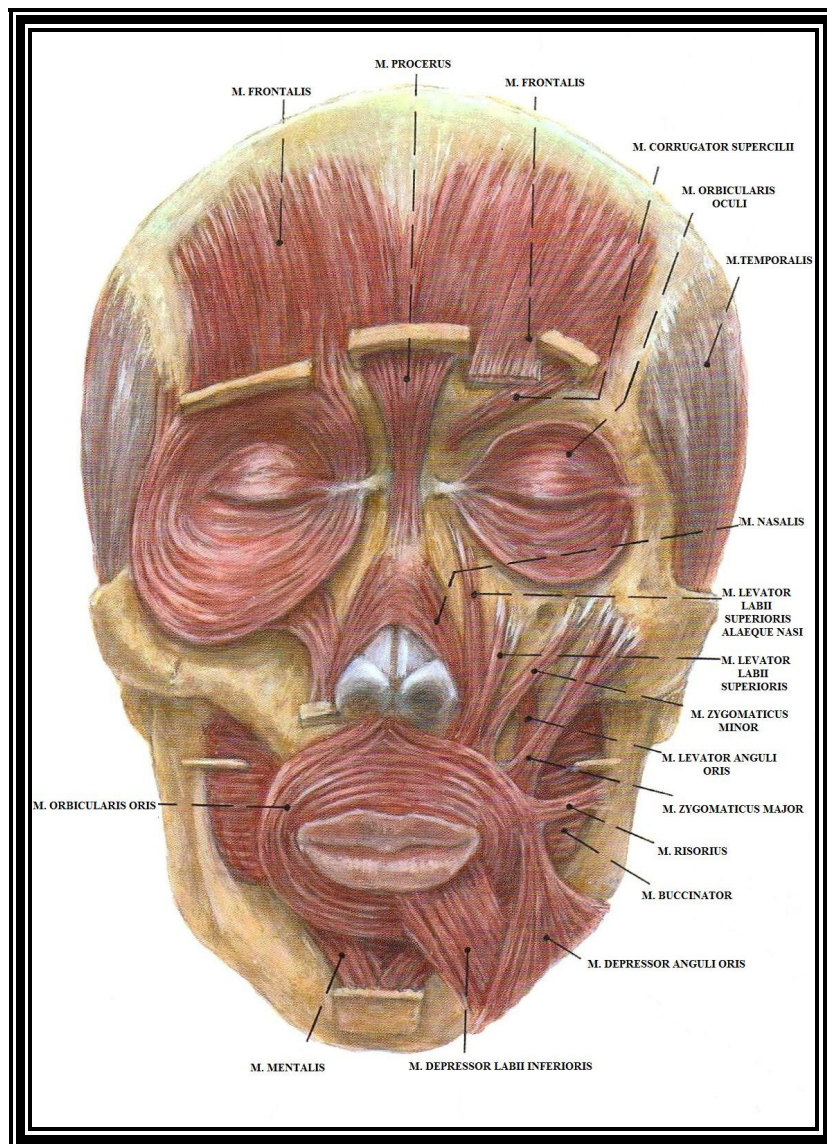
Obr. č. 1. Sir Charles Bell (1774–1842)

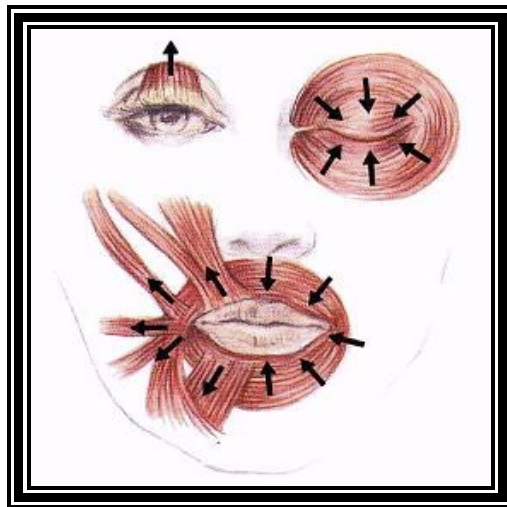
Obr. č. 2. Svaly žvýkací a mimické
(Čihák 2001)

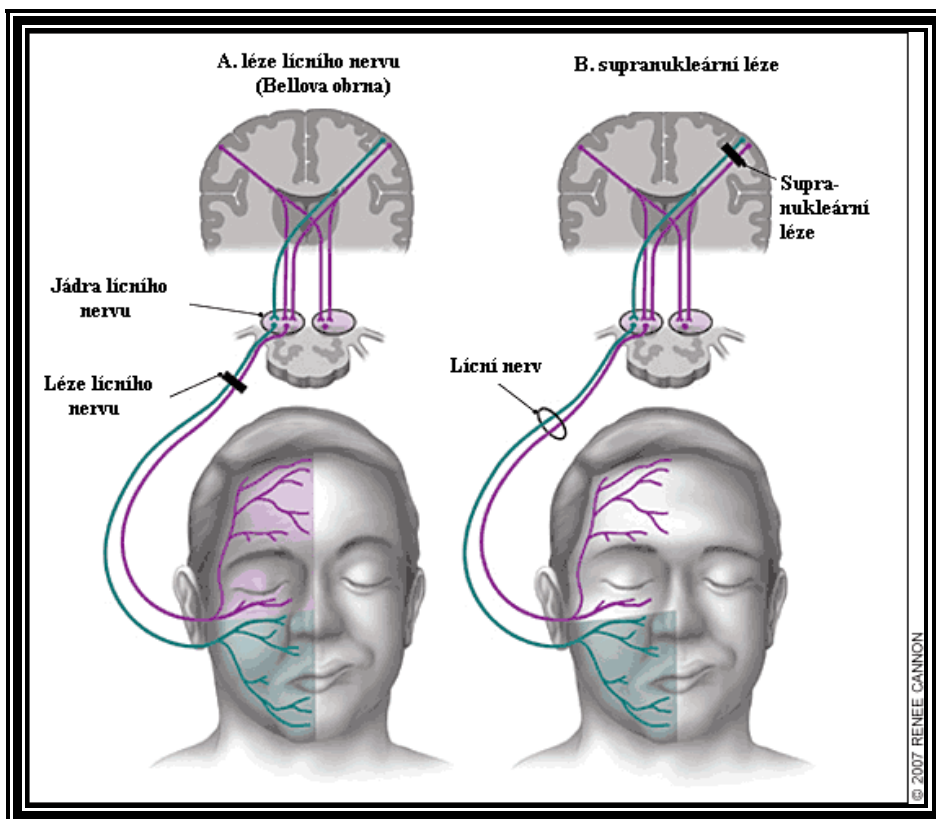
Obr. č. 3. Musculi pterygoidei a přílehlé svaly
 (Čihák 2001)

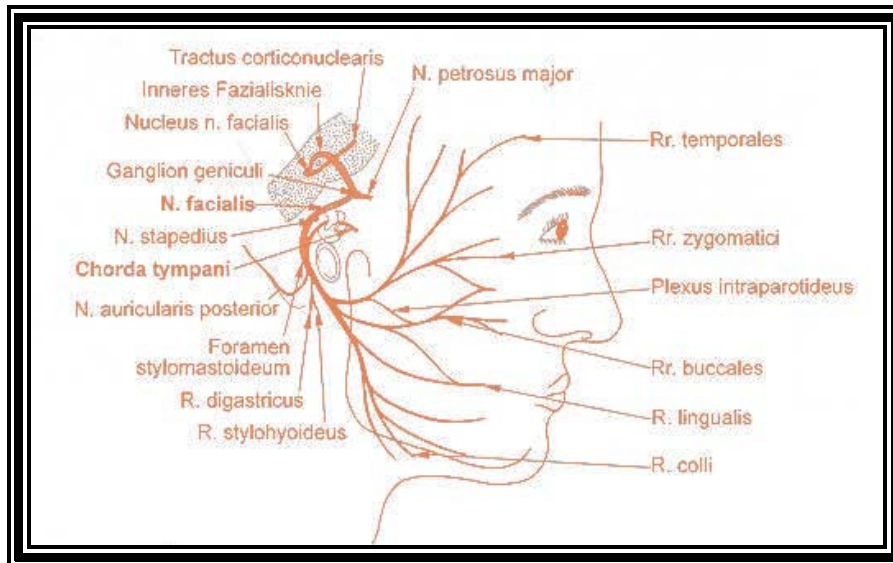
Obr. č.4. Mimické svaly obličeje – pohled zředu
(Čihák 2001)

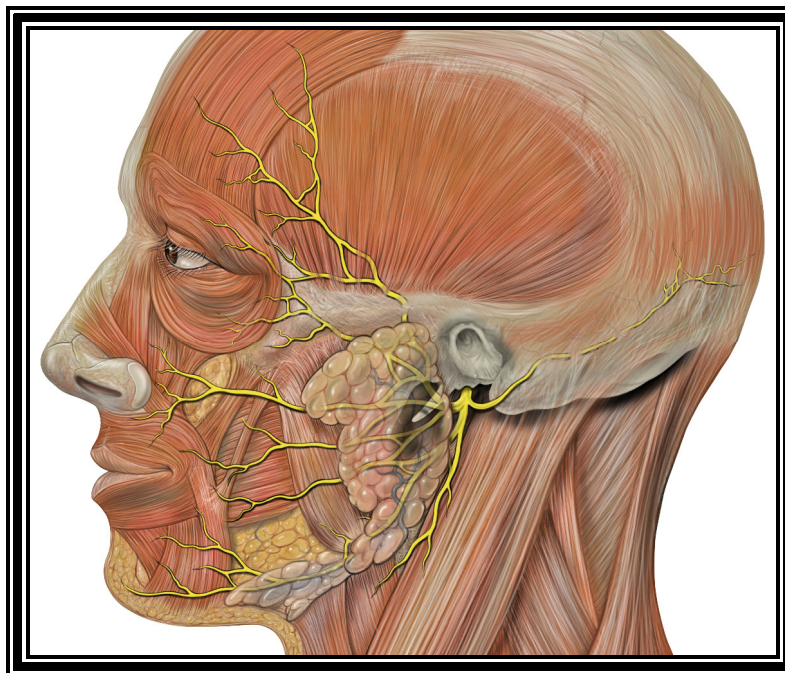
Obr. č.5. Směry tahů za štěrbinu ústní a působení svalů na štěrbinu rtů a očních víček (Čihák 2001)

Obr. č. 6. Léze lícního nervu

Obr. č. 7. Lícni nerv

Obr. č. 8. Průběh lícniho nervu

Obr. č. 11. a) Klient J. K. při třetí rehabilitaci

Obr. č. 11. b) Klient J. K. při třetí rehabilitaci

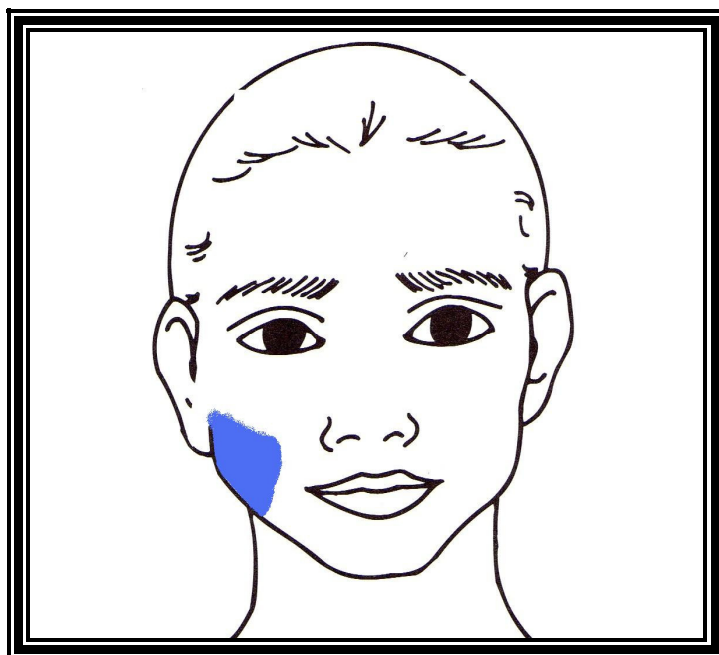
Obr. č. 11. c) Klient J. K. při poslední rehabilitaci

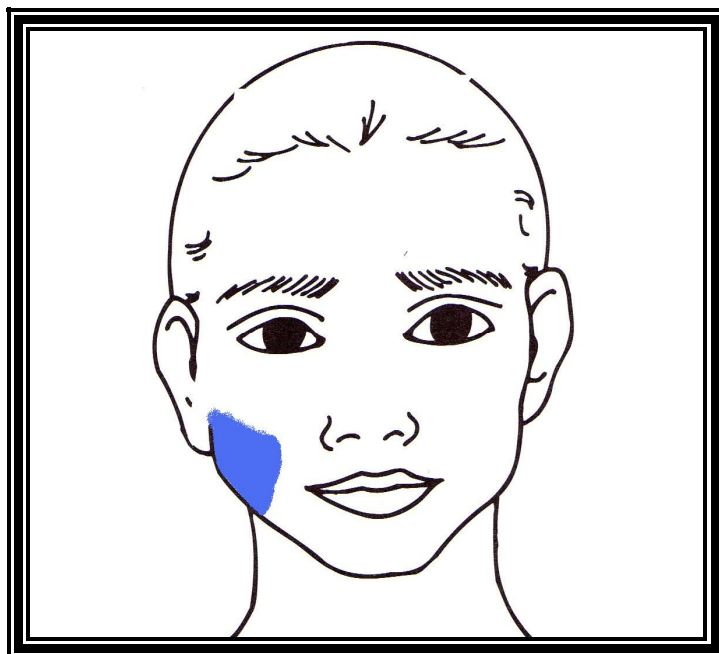
Obr. č. 9. a) Klient J. V. při první rehabilitaci
dne 29. 10. 2008

Obr. č. 9. b) Klient J. V. při výstupní rehabilitaci
Dne 17. 12. 2008

Obr. č. 10. a) Snížená citlivost čítí
Klienta J.V. ze dne 29. 10.2008
(Gangale Debra C. 2004)

Obr. č. 10. b) Snížená citlivost čítí
Klienta J.V. ze dne 17. 12. 2008
(Gangale Debra C. 2004)